

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

سناسنامه درس Course Syllabus

شماره درس: ۵۰۰۶۰۱

عنوان درس: روش شناسی تحقیقات در پرستاری

نوع و تعداد واحد: ۲ واحد نظری

دروس پیش نیاز: ندارد

نیمسال تحصیلی: نیمسال دوم سال: ۱۴۰۲-۱۴۰۳

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): پرستاری مقطع دکتری

زمان کلاس: چهارشنبه ۱۰-۱۲

(سه شنبه ۴-۲ در صورت تاخیر در ثبت نام مطابق با برنامه زمانبندی)

مسئول درس: دکتر علوی

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۵۸۶

m_alavi@nm.mui.ac.ir

شرح درس:

توسعه و به کارگیری شواهد علمی در پرستاری حرفه ای، راهبردی بنیادین در ارائه خدمات جامع پرستاری و نیز گسترش مرزهای دانش حرفه ای در این زمینه است. به ویژه در مقطع دکتری پرستاری، آشنایی با فلسفه، ابعاد و روشهای تحقیق کیفی و کمی، به دانش آموختگان این فرصت را می دهد تا ضمن دستیابی به دانش و نگرش عمیق به مقوله سلامتی در ابعاد فردی و اجتماعی، به هدایت هدفمند فعالیت های علمی و کمک به توسعه خدمات مبتنی بر شواهد در گستره حرفه، پردازند.

در این درس، فلسفه و اصول اساسی در روشهای تحقیق کمی و کیفی مورد بحث قرار می گیرد. واحد درسی بر فرایند تحقیق متمرکز شده و مراحل مختلف تحقیقات کمی و کیفی مورد بررسی قرار خواهد گرفت. همچنین دانشجویان با انجام تکالیف و فعالیت های کلاسی، دانش و مهارت لازم جهت اجرای فرایند تحقیقات کمی و کیفی را کسب می نمایند. این واحد درسی در دو حیطه روش تحقیق کمی، روش تحقیق کیفی برنامه ریزی شده است:

- ۱) روش تحقیق کمی: در این بخش فلسفه، اهمیت و مسائل مورد بحث در تحقیقات کمی، روشهای تحقیق کمی، طراحی تحقیق و نمونه گیری و تفسیر و گزارش داده های کمی مورد بررسی قرار خواهد گرفت. (از آنجایی که دانشجویان با متدولوژی تحقیقات کمی در مقاطع قبلی آشنا شده اند لذا در جلسات بیشتر تاکید بر نقد این روشها و بیان موارد جدید در این دسته از تحقیقات است)
- ۲) روش تحقیق کیفی: اهمیت، فلسفه، و مسائل مورد بحث در تحقیقات کیفی، روشهای مختلف تحقیقات کیفی، نمونه گیری، روشهای جمع اوری داده ها، آنالیز و تفسیر داده های کیفی مورد بررسی قرار می گیرد.

اهداف رفتاری:

در پایان درس از دانشجو انتظار می رود:

- ۱) دیدگاههای فلسفی و اصول اساسی در تحقیقات کیفی و کمی را توصیف نماید
- ۲) تفاوتهای اساسی بین پارادایم های غالب در تحقیقات کمی و کیفی را تحلیل نماید
- ۳) روشهای مختلف طراحی تحقیقات کمی از جمله: مطالعات همبستگی، مورد شاهدهی، مقطعی، طولی، تجربی، کارآزمایی کنترل شده تصادفی، کارآزمایی در عرصه، همگروهی، مرور سیستماتیک و فراتحلیل را شرح دهد
- ۴) روشهای جمع اوری داده ها و نمونه گیری، روایی و پایایی و انالیز داده های کمی را شرح دهد
- ۵) اصول اساسی روشهای تحقیقات کیفی: فنومنولوژی، گراندتئوری، تحقیق تاریخی، اتنوگرافی، اقدام پژوهی، تحلیل گفتمان، مطالعه موردی، تحلیل محتوا و متا انالیز کیفی را توصیف نماید
- ۶) فرایند نمونه گیری، جمع اوری داده ها را در روشهای تحقیق کیفی بیان نماید
- ۷) مهارتهای مصاحبه، مشاهده و یادداشت برداری در عرصه را اجرا نماید
- ۸) استراتژیهای مختلف انالیز و تفسیر داده های کیفی را با توجه به روشهای مختلف مطالعات کیفی بکار بندد
- ۹) روشهای مختلف استحکام و صحت داده های کیفی را توضیح دهد
- ۱۰) اصول اخلاقی در پژوهشهای کمی و کیفی را شرح دهد

روش تدریس:

تدریس توسط استاد و با مشارکت فعال دانشجویان برگزار می گردد. دانشجو باید با امدادگی قبلی در کلاس درس حاضر شده تا زمینه جهت بحث و گفتگو بیشتر و وسیع تر دانشجویان با اساتید فراهم گردد، همچنین منبع معرفی شده یا پیشنهادی استاد برای هر بحث را باید مطالعه نموده و خلاصه ای از آن را ارائه دهد.

وظایف فراگیران:

از دانشجویان محترم انتظار می رود:

- ۱- دارای زیر بنای فکری مناسب جهت فراگیری مطالب درس باشند.
- ۲- با استفاده از مطالب تدریس شده در گسترش معلومات خود با مطالعات کتابخانه ای تلاش نموده و یافته های پژوهش های جدید را در جهت یادگیری بیشتر خود در پرستاری بکار گیرند.
- ۳- در ارائه فعالیت های یادگیری از منابع علمی و یافته های پژوهش های انجام شده استفاده نماید.
- ۴- مسئولیت یادگیری خود را به عهده گرفته و با راهنمایی مدرس مربوطه اهداف درس را دنبال نمایند.
- ۵- به طور منظم و مداوم در کلاس حضور یافته و در بحث های علمی کلاس شرکت فعال داشته باشند.
- ۶- فعالیت های یادگیری تعیین شده را در زمان های مقرر ارائه نمایند .

تکالیف و انتظارات از فراگیران:

مشارکت فعال در بحث ها و نیز پاسخگویی به تکالیف در زمان تعیین شده.

شیوه ارزشیابی:

ارزشیابی بر اساس مشارکت فعال در کلاس و ارائه پورت فولیو و نیز آزمون پایان ترم است. پورت فولیو شامل مطلب ارائه شده توسط دانشجو در کلاس، یادداشتهای جالب توجه که در ضمن بررسی ابعاد مختلف روشهای تحقیق کمی و کیفی از جدیدترین مقالات مجلات و متون برداشته شده است (با هماهنگی با اساتید مسوول هر جلسه). نمره ارزشیابی بر اساس نظر مدرسین، بررسی پورت فولیو توسط مسوول درس و نمره آزمون می باشد.

ردیف	عنوان ارزشیابی	نمره
۱	شرکت و حضور فعال در کلاس و ارائه تکالیف	۱۰ نمره
۲	آزمون پایان دوره	۱۰ نمره

سیاست ها و قوانین درس:

حضور و مشارکت در کلیه جلسات ضروری است.

رعایت کلیه شئون اخلاقی، آموزشی در کلاس ها ضروری است.

منابع اصلی درس

- Holloway, I., Galvin, K. (2023). *Qualitative Research in Nursing and Healthcare*. United Kingdom: Wiley.
- McKenna, L., Copnell, B. (2024). *Fundamentals of Nursing and Midwifery Research: A Practical Guide for Evidence-based Practice*. (n.p.): Taylor & Francis.
- Burns, N. Grove, S.K (2018)). *The practice of nursing research. Appraisal, synthesis and Generation of evidence*. St. Louis: Saunders Co. (**e-book**)
- Burns, N. Grove, S.K (2021). *The practice of nursing research. Appraisal, synthesis and Generation of evidence*. St. Louis: Saunders Co.
- Cohen, L. Manion L. Morrison K. (2015). *Research methods in education*. London: Routledge.
- McAteer M. (2013). *Action research in education*. London: Sage co. (**e-book**)
- McDonnell P. McNiff J. *Action research for nurses*. (2016). London: Sage Co.
- Mertler C.A. (2014). *Action research.. 4 th ed*. London: Sage co. (**e-book**)
- Polit, D. F & Beck, C.T. (2016). *Essentials of nursing research. Appraising evidence for nursing practice. 8 th ed*. Philadelphia: Lippincott co. **ebook**
- Polit, D. F & Beck, C.T. (2019). *Study guide for essentials of nursing research (Appraising evidence for nursing practice). 8 th ed*. Philadelphia: Lippincott co. (**e-book**)
- Polit, D. F & Beck, C.T. (2021). *Nursing research (Generating and assessing evidence for nursing practice)*. Philadelphia: Lippincott co. (**e-book**)
- Strauss A., Corbin J. (2015). *Basics of Qualitative Research: Technique and Procedure for Developing Grounded Theory. 4th ed* London: Sage Co
- Grove, S. K., Gray, J. R. (2022). *Study Guide for Understanding Nursing Research E-Book*. United States: Elsevier Health Sciences.

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس

ردیف	تاریخ	عنوان جلسه	نوع جلسه	فعالیت یادگیری	مدرس
۱	۱۴۰۲/۱۱/۱۸ یا ۱۴۰۲/۱۱/۲۴ (ساعت ۱۶-۱۴)	معرفی درس، بیان اهداف و انتظارات - جایگاه روش های تحقیق کیفی و کمی در پرستاری حرفه ای	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی	دکتر علوی
۲	۱۴۰۲/۱۱/۲۵	اصول، مبانی فلسفی و کلیات روش شناسی تحقیقات کیفی	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	*دکتر علیمحمدی- دکتر شهرباری
۳	۱۴۰۲/۱۲/۲	تحلیل محتوا (Content Analysis)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر ایرج پور
۴	۱۴۰۲/۱۲/۹	پدیده شناسی (Phenomenology)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر یوسفی-دکتر اعرابی
۵	۱۴۰۲/۱۲/۱۶	تحقیقات قوم نگاری (Ethnography method)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر نوروژی، دکتر بابایی
۶	۱۴۰۲/۱۲/۲۳	تئوری زمینه ای (Grounded Theory)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر علوی-دکتر غفاری
۷	۱۴۰۳/۱/۱۵	مطالعه تاریخی (Historical research)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر نم نباتی
۸	۱۴۰۳/۱/۲۹	اقدام پژوهی (Action Research)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر کهن-دکتر خراسانی
۹	۱۴۰۳/۲/۵	فراتحلیل کیفی (Qualitative meta-analysis)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر علوی
۱۰	۱۴۰۳/۲/۱۲	روشهای نمونه گیری، جمع آوری داده ها و آنالیز داده ها در تحقیقات کیفی، صحت و استحکام داده ها در پژوهشهای کیفی	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر کشوری، دکتر ایرج پور
۱۱	۱۴۰۳/۲/۱۹	کلیات و انواع روش شناسی تحقیق کمی (۱) (مطالعات مقطعی، مورد- شاهدهی، همبستگی، کوهورت)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر بهرامی
۱۲	۱۴۰۳/۲/۲۶	کلیات و انواع روش شناسی تحقیق کمی (۲)- (مطالعات تجربی - کارآزمایی کنترل شده تصادفی، کارآزمایی در عرصه و مطالعه موردی)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر بهرامی
۱۳	۱۴۰۳/۳/۲	مرور سیستماتیک	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر کاظمی
۱۴	۱۴۰۳/۳/۹	فراتحلیل داده های کمی	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر علوی
۱۵	۱۴۰۳/۳/۱۶	نمونه گیری، جمع آوری داده ها، روایی و پایایی در تحقیقات کمی	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر علیمحمدی، دکتر ابوالحسنی
۱۶	۱۴۰۳/۳/۲۳	آنالیز داده های کمی، کاربرد نتایج در عملکرد، عملکرد مبتنی بر شواهد	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر بهرامی، دکتر فرضی
۱۷	۱۴۰۳/۳/۳۰	اخلاق در پژوهشهای کمی و کیفی	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	*دکتر شهرباری، دکتر بختیاری